Milosrdný Samařan

Původ materiálu
Jana Hofmanová
Pořadí v lekci
31

Téma

Přiblížit se druhému člověku a být milosrdný má v Božích očích budoucnost.

Cíle

- Děti uslyší podobenství o Samařanovi a zkusí pojmenovat potřeby a možnosti pomoci ve světě kolem sebe.
- Děti porozumí, že Ježíš nás vyzývá k milosrdenství, a že milosrdenství se projeví konkrétní pomocí. Právě tak jsou si lidé nejblíže, i kdyby to byli cizinci.
- Děti se zamyslí nad situacemi v podobenství a svými zkušenostmi s (ne)pomáháním. Zkusí sami formulovat, proč je podle Ježíše Samařan bližním, a najdou konkrétní situace, ve kterých jsou (mohou být) sami bližními.

Pro učitele

Poznámky k příběhu

- Samotnému podobenství předchází rozhovor se zákoníkem. Výchozím bodem je tu jeho otázka: Co mám v životě dělat, abych měl *podíl na věčném životě*, tj. aby to bylo dobře, aby to bylo správné v Božích očích, smyslu-plné, aby mé konání a můj život měly budoucnost před Boží tváří. (Podíl to je pevná navždy daná část, tak jako pevně dané a neměnné podíly v zemi zaslíbené.)
- Zákoník Ježíše *„zkouší* “, tzn. ne pokouší, ale ověřuje si, jestli se s ním shodne, porovnává své pochopení Zákona s Ježíšovým učením. A ukazuje se, že se shodnou a navzájem si přitakají.
- Ježíšova odpověď není obecné nařízení dělat paušálně dobré skutky a pomáhat. Ježíš v prvé řadě odkazuje k plnění Zákona, k „chození podle Boží vůle.“ Zároveň se ovšem dozvídáme, že jde o plnění *podstaty a směřování Zákona* (ne o „odškrtnutí si“ úkolů), a že podstatou Zákona je láska k Bohu a k bližnímu (shrnuto v „dvojpřikázání lásky“). Podobenství to pak doplňuje a ilustruje — milosrdný a pomáhající cizinec plní Zákon spíš

než kněz i Levita, kteří zbitého člověka obejdou.

- *Bližní* je ve Starém zákoně především souvěrec, příslušník Božího lidu, tedy někdo, kdo je s námi spjatý skrze víru, tradici, rodinu… někdo ke komu máme nějak blízko. Ostatně takto každá společnost, včetně naší, rozlišuje: my — a ti druzí. Farizeova otázka není tedy nesmyslná ani alibistická; ptá se, kam položit hranici, jak se např. zachovat k souvěrcům, kteří jsou radikální a neváhají sáhnout k teroristickým akcím, nebo k těm, co kolaborují s Římany. Ježíš však otázku záměrně posouvá k jinému způsobu uvažování: neodpovídá, kdo je ještě (pro nás) bližní a tedy hoden lásky, ale namísto toho ukazuje, kdo (z nás) je bližním tomu, kdo potřebuje lásku. Namísto „Kdo je můj bližní?“ odpovídá „Jdi a buď také bližním tomu, kdo to potřebuje.“
- *Polomrtvý* je prostě nějaký člověk — jediný, o kom nevíme vůbec, co je to zač. Může to být kdokoli z nás. Je napůl mrtvý souhrou okolností, vinou lumpů, možná i vlastní neopatrností — ale to vše je jen půl cesty ke smrti — „o zbytek se postarají ti poctiví a slušní, kteří ho tam nechají ležet, protože kdoví, co je to za bezdomovce nebo nekalý živel, slušnému člověku se přece nestane, aby ho někdo přizabil…“ (J. Mrázek)
- *Přepadli ho, obrali, zbili, nechali ležet polomrtvého*; první dva přicházející ho obešli. Člověk je tu ve všech případech jen pasivním objektem, s kterým ostatní nějak zacházejí, a on to nemůže změnit. Všimněme si, ve všech těchto případech se mu někdo vzdaluje a opouští ho — opak bližního.
- *Cesta z Jeruzaléma do Jericha* vedla obávanou skalnatou Judskou pouští. Trasa asi 27 km měla velký výškový rozdíl. Přepadení pocestných na této cestě byly podle starověkých spisovatelů časté. (P. Pivoňka)
- *Samařan* je ten, kdo není z našich, kdo je vírou a tradicí jinde. V Ježíšově době žili Židé a Samařané relativně v pokoji, ale spíš vedle sebe než spolu v lásce. Samařané mají svůj chrám na hoře Gerizím, v očích Židů tedy nejsou pravověrní, jsou to dvě skupiny, které se spolu nebaví (viz J 4,9).
- *Kněz a levita* jsou na rozdíl od polomrtvého charakterizováni svou (předpokládanou) zbožností a příslušností k Jeruzalémskému chrámu. Asi jako např. farář a ministrant nebo presbyter. Spekulace o tom, že se kněz nesměl rituálně znečistit (což by se stalo, pokud by se dotkl mrtvého), můžeme ponechat stranou, protože šel z Jeruzaléma, tedy jistě ne do chrámu.
- *Byl hnut soucitem* — to je základní moment, který Samařana odlišuje od ostatních. Proto je milosrdný a bližní, proto on je ten, který plní podstatu Božího Zákona.
- *Ošetření olejem a vínem* byla běžná „první pomoc“ — víno by mělo ránu vyčistit, olej je hojivý.
- Oddíl má vyznít jako *vybízející*: „Jdi a jednej také tak!“

Úskalí

Děti před cizími lidmi často oprávněně varujeme, aby se nenechaly někam zavést, když po nich někdo chce pomoc, nebo jim ji nabízí. Výklad by tedy neměl sklouznout na jedné straně k přesvědčování, že musíme v každém případě vždy a všem pomoci — na druhou stranu bychom se neměli ani zaplést do rozsuzování komu a kdy ještě pomoci, komu ne (podobenství v podstatě míří právě i proti tomuto dělení). Bude tedy lépe zdůrazňovat konkrétní pro děti bezpečné formy pomoci (např. dítě může zavolat na pomoc rodiče, rozdělit se o svačinu atd.). Nad rizikovými situacemi lze se staršími dětmi prostě přemýšlet a uvědomit si společně jejich komplikovanost — bez nároku stanovit definitivně kdy a komu pomoci a komu nikdy ne.

Nemělo by zapadnout, že Samařanovo jednání je dobré proto, že je dobré v Božích očích (ne že „se nám to zdá dobré“). Zároveň nesmí zapadnout rozhodující moment soucitu. Nejde jen o to plnit bobříky, protože pomáhat „se má“. V podobenství je impulsem k jednání soucit a milosrdenství — to patří k Boží vůli pro lidi.

Odkazy

Balcar, David — Gallus, Petr — Šorm, Zdeněk — Férová, Lydie: *Dvakrát měř, jednou věř. Průvodce světem víry pro náctileté. Pracovní listy ke katechezi.* Praha: ČCE, 2012; kap. *Člověk*, pracovní list 3.

Kort, Kees de: *Milosrdný samarián.* Praha: Biblická společnost ČSFR / Zvon, 1990.

Dickens, Charles: *Evangelium podle Dickense.* Praha: Kalich, 1999; s. 44.

Mrázek, Jiří: Lukášovská podobenství. Jihlava: Mlýn, 2007.

Pivoňka, Petr: *Dát se pohnout milosrdenstvím.* Dostupné z http://goo.gl/EmtRoj.

http://goo.gl/t17r7C — *pracovní list.*

http://goo.gl/zPGzqM — *obrázek k vymalování.*

http://goo.gl/RrjLEx — *Vincent van Gogh: Milosrdný (dobrý) Samarián.*

http://goo.gl/nPecwP — *zásobárna iluminací, ilustrací a výtvarných děl slavných autorů napříč dějinami.*

http://goo.gl/uEZUXm — *bludiště.*

http://goo.gl/WTq0XN — pořad z cyklu *Biblická pátrání*, celkem cca 15 min., využitelné by mohlo být i samostatné krátké převyprávění celého příběhu s animací (cca 1 min.), nebo rozhovory se záchranářem z Asociace samaritánů České republiky a s pracovníkem z centra Naděje.

Pro děti

Pro předškolní děti a mladší školní děti

Pomůcky: postavičky (např. ty, které se používají na flanelograf, nebo třeba loutky vyrobené z ponožky atp.), papír a pastelky nebo kostky (na vytvoření měst), příp. obrázky situací, z nichž je na první pohled jasné, že někdo potřebuje pomoc, nebo obrázky z diakonie.

Povídání s postavičkami nebo s obrázky

Ježíšův příběh je i pro malé děti poměrně dobře srozumitelný. Nesrozumitelné jsou sice rozdíly mezi jednotlivými postavami, tedy to, proč je Samařanova pomoc překvapivá, ale v zásadě podobenství funguje i bez tohoto prvku. Situaci můžeme dětem přiblížit tak, že si vezmeme na pomoc postavičky nebo loutky.

- *Cesta*: Necháme děti postavit z kostek, nebo namalovat dvě velká města — Jeruzalém a Jericho a umístíme je kus od sebe, vysvětlíme jim, že mezi městy vede cesta.
- *Postavy*: Každou postavičku nejprve trochu představíme a pak sehrajeme její cestu z Jeruzaléma do Jericha, a co se mu při cestě přihodilo. Postavičky necharakterizujeme předem černobíle jako hodné a zlé, ale spíš tak, aby bylo parné, že o tom posledním toho třeba moc nevíme, že od něho pomoc moc nečekáme.
- *Hlavní moment*: Při hraní takového „loutkového divadla“ zdůrazníme právě moment soucitu… Samařan se může pozastavit, je mu zraněného líto, sevře se mu srdce, představí si, jakou musí mít zraněný žízeň… skloní se k němu, opatrně ho zavine do pláště, otře mu oči, vyčistí rány atd.
- *Propojení se zkušeností dětí*: Připomeneme dětem, jak se o ně starají rodiče, když jsou nemocní. Připomeneme dětem, jak se Ježíš dotýkal nemocných.
- *Shrnutí*: Co myslíte, který z těch lidí šel do Jericha nejlíp, který šel tak, jak se to líbilo Bohu? (Ten, který pomohl.) Bůh nás má rád a rád vidí, když jsme si i my blízko a umíme pomoci jeden druhému.

Stejně můžeme příběh převyprávět třeba podle obrázkové bible, nebo podle pěkných ilustrací Kees de Kort (V mnoha sborech se naleznou tyto malé sešitky od Holanďanů, kdysi distribuované snad zdarma. viz *Odkazy*).

K dotvoření

Předložíme dětem obrázky různých situací, na kterých je na první pohled patrné, že někdo potřebuje pomoc, mohou to být i obrázky z diakonie atp. Dáme dětem postavičku a necháme

je, ať se prostřídají a hrají Samařana, který jde zrovna kolem… *(Pro povzbuzení jim předvedeme, jak mohou hrát a mluvit za něj.)*

Vyprávění

Chodíte rádi ven? Projet se na kole, hrát si, třeba do parku…? U nás je park nejhezčí v létě. Svítí sluníčko, v jezeře kvetou leknín y, děti tam jezdí na kolech a kolečkových bruslích, rodiče se prochází s kočárkem a na lavičkách sedí a povídají si babičky a dědové.

Na lavičce u vody sedává obvykle paní Pavlíčková. Kdysi učila ve škole, ale teď už je babičkou, a tak si chodí do parku posedět, něco si přečíst, nebo si popovídat se známými. Skoro každý, kdo projde kolem, ji zdraví, a všichni jí říkají „paní učitelko“, i když už dávno neučí — asi jí tak prostě vždycky říkat budou, protože tak si ji pamatují.

Paní Pavlíčková ráda pozoruje, jak kolem chodí školáci; než jim začnou letní prázdniny, hemží se v parku v houfech a s batohy na zádech. Těší ji, že je tolik dětí slušně vychovaných, a že ji zdraví… na to vždycky dbala: aby děti slušně zdravily, měly úctu a věděly, co se patří.

Asi proto jí není příjemné, že se kolem jiné lavičky v parku, kousek stranou, schází parta větších romských děti ze sousedství. Pozdraví jen někdo, většinou pobíhají a posedávají na cestě, hlasitě pokřikují, smějí se a není jim rozumět, nebo se dohadují a strkají do sebe. Paní Pavlíčková je moc nezná, jen Emila Kováče, to býval průměrný žák a všude chodil pozdě, ostatní nezná vůbec. Chodí raději jinou cestou. A není sama. Skoro to někdy vypadá, jako by kolem té jejich lavičky byla taková neviditelná zeď. Kdo jde tím směrem, uhne na druhou cestu a jde obloukem — tak to vyhovuje oběma stranám.

Znáte něco podobného? Také je ve vašem okolí někdo, komu se lidé takto raději vyhnou, nebo koho moc neznají a ani znát nechtějí? *(Romové, Vietnamci, Ukrajinci „ti druzí“…)*

V době, kdy chodil Ježíš po Galileji, byly mezi lidmi taky takové neviditelné zdi. Byli tam lidé, kteří byli jiní, než třeba Ježíšovi učedníci. Nikdo netoužil setkat se s nimi a oni se zas nechtěli bavit s nikým z Ježíšova židovského okolí. Jinak se chovali, i na bohoslužby chodili jinam — do Samařska. Proto se jim říkalo Samařani, nebo Samaritáni. Byli to ti druzí, ti cizí — zkrátka, asi by taky byli stranou u své lavičky.

Ježíš jednou vyprávěl učedníkům příběh o tom, jak se pozná, že k sobě lidé nějak patří, že k sobě mají blízko. Co myslíte, kdo byl Ježíšovi blízko? *(Učedníci, Marie, my…?)* Kdo je blízko paní Pavlíčkové? Kdo je blízko vám? *(Shrneme, že obvykle se nám blízko zdají prostě ti, kdo s námi mají něco společného, víc je známe, víc jim věříme.)*

Teď si ale poslechneme příběh, který vyprávěl Ježíš: „Jeden člověk šel… *(přečteme L 10,30–35)* .“ Co myslíte, kdo z těch lidí byl tomu zbitému opravdu blízko? Proč? *(Zdůrazníme soucit.)* Chcete vědět, jak to bylo ještě dál s paní Pavlíčkovou? Stalo se jí něco podobného jako v Ježíšově příběhu… *(Tento zbytek příběhu můžeme a nemusíme přečíst, podle situace a pozornosti dětí…)*

…Paní Pavlíčková jednou seděla na lavičce a na klíně měla otevřené Malostranské povídky. Seběhlo se to tak rychle, že ani nevěděla, kdo to byl a jak vypadal. Najednou ji zezadu kdosi skočil kolem krku. V jeho ruce se blýsknul nůž, vytrhl staré paní tašku, kterou měla položenou vedle sebe, a ji samotnou povalil na zem. Nejhorší ze všeho bylo to leknutí a bezmoc, když stará paní ucítila, jakou má útočník sílu. Zmohla se jen na krátký výkřik, ale to už zloděj i s taškou mizel v dálce. Kolem bylo několik lidí, znala je ze školy, z kostela i z parku. Někteří zůstali stát jako opaření, jiní zrychlili krok, aby byli rychle pryč. Paní Pavlíčková chvilku bezmocně ležela a pak uslyšela: „Já vám pomužu, jo? Chytněte se…“ Pomalu otočila hlavu proti slunci a s velikým překvapením poznala Emila Kováče a ještě jednoho Roma. Překvapilo ji to. Ale kluci dobře věděli, jaké to je, když si na vás někdo dovoluje, bylo jim paní učitelky líto, a když viděli, co se stalo, nezaváhali ani chvilku. Sice ji nepozdravili, ale pomohli jí posadit se. Pak posbírat popadané věci a Emil sehnal trochu vody na napití a taky na otření špinavých a odřených rukou. Tak mě napadá, co myslíte, co měl Emil společného se Samařanem? *(Nečekaná pomoc, soucit, „cizinec“…)*

Různé aktivity

Pokud jsme dětem vyprávění četli, můžeme je teď vyzvat k dramatizaci. Mohou si na „divadlo“ vyrobit masky z papíru — třeba z kulatých papírových tácků a gumičky.

Vyrobte si Samařanův „kufřík první pomoci“. Děti si mohou na přehnutý barevný papír nakreslit kufřík tak, aby spodní strana byla u přehybu — aby vystřihnutím vznikl jakoby zavírací kufřík. „Otevřou ho“ a dovnitř mohou nakreslit věci, které pomáhají. Mohou to být věci, které oni sami mají (tužku — půjčit kamarádovi, svačinu — rozdělit se, kapesné — přispět do sbírky) nebo třeba lékařské náčiní. Můžeme jim třeba rozdat náplast, kousek fáče, vatu a mohou si to do kufříku nalepit. Bavíme se o tom co tam proč je.

Přineste s sebou obvaz a nechte děti, ať si vyzkouší, jaké to je někoho „ošetřit“ a třeba přenést jinam. Musejí se zraněným nakládat šetrně, poradit si s komplikacemi cestou atd…

Pro starší děti

Pomůcky: letáky a obrázky z různých zařízení a organizací zajišťujících pomoc (Diakonie, Charita, hospice, záchranáři, občanské poradny atp.), třeba i úvodní stránky z webových

stránek atp. (aby se z toho dalo zjistit, co organizace dělá).

K *Rozhovoru* lze případně použít i video (viz internetové odkazy), k *Práci s obrazem* reprodukce van Goghova Milosrdného Samaritána (viz *Odkazy*).

Rozhovor

Přečtěte společně podobenství z Bible a veďte o něm rozhovor (lze samozřejmě vybrat jen některé z bodů 1–5):

Úvod: Co si asi mysleli kolemjdoucí, kteří viděli zbitého? *(Pro práci lze použít „komiks“ z katechetické příručky Dvakrát měř, jednou věř. Viz Odkazy.)*

Možné odpovědi k doplnění:

- „Někdo jiný to udělá líp.“
- „Kdyby se líp postaral nebo se líp bránil, nestalo by se mu to.“
- „Musím se věnovat své rodině, mám svoje starosti.“
- „Nejsem tu od toho, abych ho z toho tahal.“
- „Ať si zajde k doktorovi, já nevím, jak mu pomoci.“
- „Kdyby víc křičel o pomoc, už by tam dávno nebyl. Může si za to sám… jeho volba.“
- „Nejsem přece za to, jak je druhým, zodpovědný.“
- „Každý svého štěstí strůjcem.“

1. Veďte rozhovor o myšlenkách a postojích, které děti vymyslely, příp. o výše uvedených. Můžeme je např. napsat na tabuli, abychom je měli před sebou:
    - Jsou oprávněné (kdy ano/ne)? *(Někdy bychom pomoci chtěli, ale jde to těžko, jindy řekneme, že pomoci nejde, a sami víme, že to tak úplně není pravda. Kteroukoli z vět mohl pravděpodobně použít i Samařan a mluvit přitom pravdu.)*
    - Může se takový postoj změnit? Čím, nebo, kdo ho může změnit? *(V evangeliu Samařan „byl hnut soucitem“ — tzn. nejen, že zraněného viděl, ale také mu to nebylo jedno, osobně se ho to dotklo a jednal, jak sám mohl.)*
    - Vybavíte si nějaké situace, kdy naopak soucit s druhými zcela chyběl (*např. genocida*)?
2. Pomoc ale neznamená vždycky jen umět druhého zachránit. Někdy opravdu nemáme potřebné znalosti, nebo ani záchrana není možná. Dá se i v takové situaci nějak pomoci? *(Např. v nemoci, umírání, smutku, těžkostech — lze být nablízku; navštívit, promluvit, dát*

najevo, že není sám, přinést něco dobrého nebo pěkného, něco napsat, dát přikrývku, odvést k lékaři…)

Kdo takto pomáhá? *(Hospice, diakonie, pastorační pracovníci… přátelé, my?)*

Jaké máte sami zkušenosti s pomocí — kdy jste ji potřebovali (nebo někdo ve vašem okolí), kdy jste ji mohli nabídnout (nebo byste mohli nabídnout)?

Konkrétní příklady: Předložíme dětem fotografie a letáčky různých pomáhajících organizací např. hospic Cesta domů, Lékaři bez hranic, Asociace samaritánů ČR, Charita, Diakonie — necháme děti, aby sami zjistily, co konkrétně organizace dělají, jak jejich pomoc prakticky vypadá a co obnáší. (Můžeme použít i video viz *Odkazy*.)

3. Někdy si člověk nemůže či nedovede říct o pomoc (polomrtvý v Ježíšově podobenství zřejmě nemohl dělat nic).

   Kdy může být těžké, říct si o pomoc? *(Fyzická neschopnost; nepřiznání si problému; obava, že to nikam nevede; špatná zkušenost — nedůvěra; není komu…)*

   Zkuste každý říct, s čím byste potřebovali pomoc.

   (Pokud je ve skupině kamarádské prostředí a vzájemná důvěra, mohou děti i učitel mluvit o sobě, jinak je možné třeba rozdat na papírku „role“ a každý může zkusit vyjádřit prosbu o pomoc z pozice přidělené role.)

4. Někdy je dobré odmítnout požadovanou pomoc, ale namísto toho pomoci jinak.

   Napadají vás takové situace? *(Např. když se alkoholik dožaduje alkoholu, je lépe doprovodit ho na léčení; když se člověk bez domova dožaduje peněz, můžeme mu nabídnout jídlo; když se dítě dožaduje zavázání tkaničky, můžeme ho to naučit…)*

   Můžeme předložit dětem tyto a další sporné situace nejprve bez řešení a nechat je, aby vymyslely, jak opravdu dobře pomoci.

5. Od koho byste rozhodně čekali, že vám pomůže a proč?

   (Rodina, přátelé, faráře/farářka, lidé ze sboru, spolužáci, cizinec, Rom ze sousedství…?)

   Komu bychom vždycky samozřejmě pomohli my? *(I my máme lidi bližší a vzdálenější a počítáme s těmi nejbližšími, s jejich pomocí a s tím, že bychom jim pomohli. Ježíš tenhle pohled na svět trochu převrací. Ne především blízcí si pomáhají — ale především ti, komu*

pomohu, jsou blízcí.)

Jmenujte příklady rozdělení my — oni a příležitosti, při nichž se takové rozdělení dá překonat. *(Křesťané — nevěřící; evangelíci — katolíci; Češi — cizinci; moje parta ve škole — druhá parta…)*

Závěr: Proč se Ježíš a zákoník shodli na tom, že Samařan byl bližní, i když to byl cizinec? Kdybyste měli napsat do encyklopedie heslo „bližní“, co by tam určitě mělo být?

Jmenujte situace (ze života i ze života sboru), kdy jste bližními a proč.

Zdůrazníme konkrétní momenty milosrdenství — konkrétní službu a vzájemnou výpomoc, o níž víme, konkrétní odpuštění, pozdravení pokoje v bohoslužbě, konkrétní diakonický projekt, brigádu… zdůrazníme nutnost tyto chvíle hledat a tvořit.

(Můžeme se případně vrátit k úvodním myšlenkám kolemjdoucích a společně vymyslet, jak by to vypadalo, kdyby byl takový člověk hnut soucitem stejně jako milosrdný Samařan. Např. : „Musím se věnovat své rodině, mám svoje starosti…. ale možná má ten zbitý taky rodinu, která na něho čeká….nebo naopak nemá vůbec nikoho, kdo by mu pomohl.“ — Jde o zachycení soucitu.)

Práce s obrazem

Ukažte dětem dostatečně velkou a zdařilou reprodukci van Goghova Milosrdného Samaritána (viz *Odkazy*). Veďte rozhovor:

- Co vás na první pohled na obraze zaujme? *(Každé zmíněné myšlence věnujeme prostor — proč nás to zaujalo, proč je to asi namalované zrovna tak, šlo by to i jinak?)*
- Kolik je na obraze postav a co dělají? *(Jde o to důkladně si ho prohlédnout, všimnout si i malých postav kněze a levity.)*
- Vyzkoušejte si postoje a výrazy jednotlivých postav (*můžeme vyzkoušet i postavit „živý obraz*“). Jak se v jednotlivých rolích cítíme, co vidíme, co nás při tom napadá? Jak bychom se cítili lépe?
- Všimněte si zbitého — zkuste popsat jeho výraz. Zkuste popsat jeho myšlenky.
- Všimněme si, jak Samařan nese tíhu druhého člověka, jak se namáhá, aby mu pomohl. Jak by mu to šlo lépe, kdyby pomáhal ještě někdo, kdyby měl lepší vybavení, třeba vozík… *(Zde můžeme hovořit o konkrétních projektech, které potřebují naši pomoc, aby mohly nést tíhu a pomáhat.)*
- Chybí na obraze něco? Co byste doplnili?

- Kde by takový obraz mohl nebo měl viset a proč? *(Nemocnice, škola, úřad, obývací pokoj…)*

Přesah

- J. S. Bach napsal tři kantáty inspirované podobenstvím (BWV 77 *Du sollt Gott, deinen Herren, liebe*; BWV 33 *Allein zu dir, Herr Jesu Christ*; BWV 164 *Ihr, die ihr euch von Christo nennet*). Jsou dostupné na youtube. Probíraného tématu se týká asi nejvíce poslední jmenovaná.
- Knížka *Vítkovy prázdniny* (Pavel Domin, Středokluky: Zdeněk Susa, 1995) — povídka o přátelství evangelického a katolického chlapce z doby pronásledování nekatolíků na Litomyšlsku před vydáním tolerančního patentu. Jsou tam momenty, kdy chlapci navzdory tomu, co je rozděluje, jeden druhému pomohou, snad dokonce zachrání život.
- Každý rok bývá udělována Cena Michala Velíška za hrdinskou pomoc. Michal Velíšek se v roce 2005 zastal neznámé ženy, kterou někdo ohrožoval pistolí a sám byl při tom zastřelen. Na www.adra.cz jsou informace o této ceně i krátká videa představující oceněné lidi.

Liturgie

Písně

Svítá: 387 — *Za ty, kdo hladem trpí*; 233 — *Odpusť*; 364 — *Nové přikázání*; 467 — *Ubi caritas*; 405 — *Milosrdný samaritán*; 176 — *Má duše Boha velebí*

Haleluja Amen: 36 — *Pán Bůh je síla má* (BTS 42)

Biblický text k zapamatování

Sdílejte se s bratřími v jejich nouzi, ochotně poskytujte pohostinství. Radujte se s radujícími, plačte s plačícími. (Ř 12,13.15)

Modlitba

Pane, Ježíši Kriste, děkujeme, že jsi blízko a že nás máš rád. Pomoz nám, ať se máme rádi mezi sebou, ať žijeme, jak se ti líbí. Pomoz nám vidět, komu a jak můžeme pomoci — dej, ať to dovedeme. Amen.

Odkaz na pracovní list
14 Dát se pohnout milosrdenstvím
Odkaz na píseň

Za ty, kdo hladem trpí a bídou, prosíme

Odpusť, že dnes tak jako včera

Nové přikázání (SV364)

Ubi caritas et amor

Milosrdný samaritán (SV405)

Má duše Boha velebí, chválu vzdává

Pán Bůh je síla má (BTS42)

Cílová skupina

Školní

Předškolní

Katechetické cykly

Církevní rok

Biblický odkaz (kat)

Lukáš 10,25–37

Leviticus 19,18

Leviticus 25,11–18

Matouš 5,43–44

Matouš 22,34–40

Marek 12,28–34

Římanům 13,8–10

Galatským 5,14

List Jakubův 2,8

1 Janova 5,1–8